

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA :
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel 3177
PODUREDNIŠTVO :
34100 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.250
Letna naročnina L 2.500
Letna inozemstvo L 3.500
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 39 (969)

Gorica - četrtek, 5. oktobra 1967 - Trst

Posamezna številka L 50

Srečen bode boja konec

(Rožnovenska misel za rožnovenski mesec)

Marija v prikazovanjih zadnjih sto let, namestniki Jezusa Kristusa na zemlji, svetniki in svetnice ter vzorni verniki iz vseh stanov nam kar naprej priporočajo molitev rožnega venca. Pa takoj lahko dostavimo, da se je molitev sv. rožnega venca nekada tako zakoreninila med našim narodom, da je postala nekako naša glavna marijanska pobožnost. Pa bi se morali dati, da so jo molili ne le verniki, marveč tudi njihovi pastirji: duhovniki in škofje. V najhujših časih smo se prav z rožnim vencem obračali k deviški Materi božji, Materi sv. Cerkve, pa tudi Materi slovenskih sirot za pomoč.

Dr. Jože Rant je še kot bogoslovec pregleдал po dr. Karlu Štreklju naše narodne pesmi pod marijanskim vidikom, pa v razpravi Roža Marija v Marijinem letu 1954 zapisal o rožnem vencu kot narodni molitvi:

Pogoste omembe v narodni pesmi dokazujejo, da je bil »Marijin psalterij« nekda res slovenska družinska in zasebna molitev. Ze številna imena zanj pričajo o tem: roženkranec, paternošter, čiselce (Valjavec), molek.

»Kresnica« ga moli zjutraj, ko jo zvonovi zbudijo. Dekle, ki gre v kloster, si vzame le molek in si poje: »Zdaj bom vzela paternošter.« »Nezadovoljni menih« ga hodi »v kor modlit.« »Komposteljska romarja« na potu prebirata jagode na rožnem vencu. Se »Berač potepuh« ga »nuca«, vedoč, da bo tako pri ljudeh dobro opravil. V zaljubljeni »Barčica zaplaval« kapitan »na bark« stoji, svet rožni venci v rokah drži. Mnogi ga molijo na smrtno uro. Lambergarjeva mati polna zaupanja govori, ko sin odhaja na Dunaj nad Pegama: »Pegam ima hudiča dva, / ti imaš Marijo in Boga, / jaz bom doma za pečko, / pa pri tebi z vso močjo / bom molila roženkranec, / srečen bode boja konec.« (Pegam in Lambergar - Glej Duh. življenje, junij 1954, str. 320).

Sedaj pričakujemo štiri zvezke življenja svetnikov pod naslovom Leto svetnikov. Silno lepo bi bilo, da bi v več knjigah skušali zbrati Leto slovenskih vzornikov in vzornice. Med njimi bi našli velike molitve in molitve rožnega venca med vsemi stanov.

Leta 1932 sem kot bogoslovec z novomašnikom Ludvikom Zajcem v župniji Št. Vid pri Stični silal zelo staro mater, ki je dejala, da na bolniški postelji, kakšen dan zmoliti tudi po petnajst rožnih venca. Pa sem tudi v dijaških letih že bral, kako je mladi dijak Ernest Mlakar (Rožica s Krasa) med prvo svetovno vojno v strelskih jarkih premolil včasih vse tri dele rožnega venca.

Naravnost svetniški Drago Simčič, tajnik narodnega odbora Katoliške akcije, mi je proti koncu druge svetovne vojne rekel, da mu ni čisto nič, če mu pri mladcih naroče, naj za kako pomembno in težko zadevo zmolijo dnevno kar vse tri dele rožnega venca. Pa me je tudi eden izmed bratov Rožancev, ki sta bila akademika v krogu dr. Ehrlicha, prosil za blagoslovljeni rožni venci, ko je v hudih skrbeh odhajal iz Ljubljane, kamor se ni več vrnil. Zalostni materi so v dragocen spomin izročili prav tisti rožni venci, ki so ga našli v grobu pri mrtvem sinu. Roka slovenskega komunističnega ga je ubila, ko se jim je predal na Turjaku.

Cetr stoletja mineva, ko je rožni venci vzel v roke ves verni slovenski narod, ko je teklo toliko nedolžno prelite krvi. In v mučeniških zapisnikih iz zadnje naše krvave revolucije bo stalo zapisano, koliko slovenskih mater in očetov, deklet in fantov, pa tudi duhovnikov je z rožnim vencem v rokah odhajalo v mučeniško smrt. Prav te dni smo npr. brali, kako je Kolozsvetova mati iz Zapotoka pri Sodražici, preden so jo odvedli v smrt, izročila hčerki rožni venci za spomin. Dá, pred petindvajsetimi leti smo se z rožnim vencem še bolj zaupno začeli zatekati h Kraljici presvetega rožnega venca ter se posvečevali njenemu brezmadežnemu Srcu.

Znano nam je bilo, kako je dr. Anton Korošec, voditelj slovenskega naroda, rad prebiral jagode sv. rožnega venca. Ni mogoče popisati, s kakšno ljubeznijo ga je molil dr. Lambert Ehrlich sam in v družbi s svojimi akademiki. Pa bi nam bolnišnica Ramos Mejija in buenosaireske ulice lahko povedale, da je slovenski župnik Janez Klemenčič dolga leta vsak dan zmolil vse tri dele rožnega venca.

Rožnovenska apostola sta bila naša božja služabnika škof Anton Martin Slomšek ter dušni pastir, misijonar in škof Irenej Friderik Baraga. Nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je pri vsej zaposlenosti dobil čas za molitev vseh treh delov sv. rožnega venca prav vsak dan. Tako v življenju kot ob smrtni uri ga je držal v rokah tudi tako ponižani in obrekovani škof dr. Gregorij Rožman, ga z živo besedo in v zgodovinski priporočil vsem Slovincem in na zadnje uro prosil, naj Slovenci molijo žalostni del sv. rožnega venca za spreobrnjenje komunistov, ki so ga tako sovražili.

Naj bi se ves verni slovenski narod s svojimi duhovniki in škofi združil ter obnovil veliko pobožnost do rožnega venca, da bi vsak Slovenec mogel govoriti s pevcem v narodni pesmi: »Jaz mam pa tebe rad: Ave, Marija!«

Marija, pred petdesetimi leti, si 13. oktobra v Fatimi povedala, da si Kraljica presvetega rožnega venca. Obljubimo ti, da ti ga bomo Slovenci in Slovenke, zasebno in po družinah pletli vsak dan.

DR. FILIP ZAKELJ

BLIŽNJI VZHOD ostaja pereč problem

Peto izredno zasedanje glavne skupščine Organizacije združenih narodov (OZN), ki se je začelo 17. junija na zahtevo Sovjetske zveze, da se reši spor med Judi in Arabci, kateri se je bil končal s kričečim porazom Egipta, Jordanije in Sirije, se je končalo 18. septembra na ta način, da so člani skupščine vso zadevo prenesli na dnevni red 22. rednega zasedanja OZN, ki se je pričelo 19. septembra.

Kot znano je izredna skupščina zaključila svoje delo, ne da bi našla kakšno primerno rešitev. Zaradi velike razlike med gledišči zapadnih držav in Sovjetske zveze ter njenimi sateliti ni bilo mogoče dobiti večine za nobeno od predloženih resolucij. Skupščina je sicer poslušala dolge razprave, bila priča medsebojnim obdolitvam, iskala in nemočno prisostvovala izbruhom arabskega besednega fanatizma.

Delo izredne skupščine je bilo zato za dva meseca prekinjeno. Izrael in njegovi arabski sosede so v tem času svoja stališča neko utrdili, tako da je sedaj manj izgledov na kak sporazum kot prve tedne po koncu vojne. Arabci vztrajajo na tem, da se morajo Izraelci brezpogojno umakniti na svoje stare meje, pri tem pa se

branijo uradno priznati Izraelu pravico do obstoja, dati jamstvo za njegove meje in svobodno plovbo skozi sueški prekop ter Tiranška morskata vrata. Se vedno jim roji po glavi misel na popolno uničenje Izraela. Iraški obrambni minister general Sukri je npr. izjavil, da se vsi Arabci pripravljajo na usodno bitko, za katero je treba uporabiti vsa sredstva.

Izrael pa ne zakriva, da smatra meje svoje zasedbe za dejanske meje Izraela. Čim dalj bodo ostale v veljavi, tem večja je verjetnost, da jih bo mogel obdržati. General Moše Dajan je celo dejal, da bo treba v primeru nove vojne zasesti arabske prestolnice, da se jih prisili na sprejem dokončne mirovne rešitve.

Na vidiku je zato nova seja Varnostnega sveta, ki naj bi se pričela 16. oktobra in na kateri naj bi se razpravljalo o bližnjem vzhodu. Zahodne države bodo predložile resolucijo, v kateri bo izražena zahteva po umiku izraelskih čet z arabskega zasedenega ozemlja, konec vojnega stanja med arabskimi državami in Izraelom, rešitev vprašanja arabskih beguncev ter svobodna plovba po morjih, prekopih in zalivih za ladje vseh držav.

Britanski zunanji minister je s tem v zvezi dejal: »Cas je, da dosežemo novo stanje na bližnjem vzhodu! Izraelu je treba s strani arabskih sosedov priznati pravico do obstoja v miru in varnosti, on pa mora s svoje strani pristati, da si ne namerava za stalno priključiti arabskih ozemelj na podlagi vojaških pridobitev.«

Nemški teroristi sejejo smrt

Preteklo soboto je prišlo do novega nasilja nemških teroristov, ki skušajo na ta način ustrahovati italijanske oblasti in jih prisiliti, da bi se odrekle od Nemcev naseljeni Južni Tirolski. Na omejeni postaji Brenner je neki mladenič prinesel na brzec »Alpenexpress« majhen zelen kovček in ga položil na mrežo za prtljago. Ko je v Bocnu izstopil, se za kovček ni niti zmenil, kar je vzbudilo pozornost neke potnice. Obvestila je policijo, ki je nato kovček dvignila, ko je vlak pripeljal v Trident (Trento).

Ko je eden policistov prinesel kovček do manjšega dvorišča, je dinamit (bilo ga je 10 kg) eksplodiral, pri čemer sta zgrubila življenja dva policista, tretji pa je bil ranjen. Atentat pripisuje italijanski notranji minister Taviani skupini neonacistov iz kroga prof. Burgerja, ki je na ta način začela izvajati svoj program nasilja, kot ga je bila nedavno napovedala.

Dan nato pa je prišlo do napada na karabinjersko gorsko postojanko Stilsferjoch (ital. Stelvio) blizu švicarsko-italijanske meje. Kakih pet teroristov je skozi eno uro držalo v šahu skupino karabinjerjev, ki so odprli nanje ogenj iz strelnih lin, vendar ni bilo ranjenih.

V rimski poslanski zbornici je prišlo do razprave o teh tragičnih dogodkih, kjer so predstavniki posameznih skupin ponovili svoja že znana stališča. Po mnenju monarhistov bi bilo treba ukiniti nemški manjšini na Južnem Tirolskem vse pravice, liberalci so bili mnenja, da je treba prekiniti vsa pogajanja, komunisti so trdili, da obstaja notranja zveza med Zahodno Nemčijo, neonacizmom in pangermanizmom, kar da italijanska vlada noče razumeti. Pogajanja je treba voditi z južnotirolskimi prebivalstvom samim, ne pa po posredovanju Avstrije. Najbolj modro je povedal še poslanec Luzzatti od stranke socialproletarcev. Dejal je, da se ne sme z izgovorom terorizma zavlačevati reševanje manjšinskih vprašanj.

Tudi notranji minister Taviani je bil mnenja, da bi bilo krivično vzporejati neonacistične skupine z večino južnotirolske prebivalstva. Seveda pa teh pojavov ne gre podcenjevati, ker se je polastil ta duh

zlasti mladih ljudi, ki so popolnoma zgubili moralni čut in se opajajo z duhom krvnikov iz Dachaua.

Zgrešen korak

Iz tržaških listov smo izvedeli, da bo 10. okt. v Ljubljani proces proti pisatelju Marijani Rožancu. Obtožen je kršitve členov 118/1 in 292 jugoslovanskega kazenskega zakonika, ker je objavil nekaj člankov v tržaških revijah »Most« in »Trieste«. Na temelju istih členov sta bila svoj čas v Jugoslaviji obsojena Milovan Djilas in Mihajlo Mihajlov.

Ko smo se podrobneje zanimali za to zadevo in še enkrat prebrali članke, ki jih baje navaja obtožnica, smo opazili veliko razliko: Mihajlovi v tujini objavljeni članki imajo politične namene, Rožancevi pa ne, ampak vsebujejo ideološko polemiko, zelo zavito in malo razumljivo, vsekakor pa dosti milejšo od tistih, ki jih lahko redno beremo po slovenskih ali jugoslovanskih revijah, ki so tudi v Trstu vsakomur dostopne.

»Katoliški glas« ne more prištevati Marijani Rožanci med svoje simpatizerje ali sodelavce. Z njim lahko vodi dialog kot z drugimi socialisti in lahko njegovo stališče odobrava ali pa tudi ne. O njegovem primeru pa moramo poročati kot kronisti ter se izreči o njem s človečanskega in slovenskega stališča.

S človečanskega stališča vidimo v Rožancu tragični primer človeka, ki se mora — kot toliko drugih v zgodovini, od katere smo se tako malo naučili — zagovarjati pred kazenskim sodiščem, ker je hotel dobro svoji domovini in človeštvu ter je kot nemirni, a ne prevratniški duh bil tisto, kar se mu ni delo prav.

Srce nas boli, ko gledamo na Rožancev primer kot tržaški Slovenci. Obtožnica nanree ne udarja samo po njem, ampak postavlja na zatožno klop tržaško revijo »Most« in preko nje znaten del slovenske narodne manjšine v Italiji. Težko najdemo in nočemo izreči izraza, s katerim bi označili ta sunek slovenske matične domovine

v slovensko narodno manjšino v Italiji, zlasti ker smo trdno prepričani, da ni bil ne nujen ne potreben in ne oportun. In to je glavni vzrok, da o njem pišemo.

Hudo nam je tudi s splošnega slovenskega stališča. Dosej smo Slovenci, tudi tisti v matični domovini, veljali kot svobodoumni ljudje s širokimi in odprtimi pogledi, zdaj pa bi nas Rožancev primer, če bi se razvil tako, kakor si kot ljudje, kot narodna manjšina in kot Slovenci ne želimo, utegnil omadeževati s pečatom stalinizma.

Na podlagi vsega tega smo prepričani, da so naredili zgrešen korak tisti, ki so postavili Marijano Rožanca pred sodišče.

Opoteči mir na Cipru

Na otoku Cipru v vzhodnem delu Sredozemlja vzdržujejo že nekaj let mir čete Združenih narodov in sicer v 400 grških in v sto turških naseljih. Cete so iz osmih držav in štejejo 418 vojakov ter 176 policistov. Največ jih je iz Kanade, Finske, Švedske, Danske in Irske, nekaj pa tudi iz Avstrije. Da niso brez dela, priča statistika.

Leta 1965 so morale te čete zatreči 550 oboroženih spopadov med Turki in Turki; smrtnih žrtev je bilo 18. Letos je bilo v prvih osmih mesecih že 346 spopadov. Navadno število teh spopadov narašča tiste mesece, ko se pojavijo novice, da se bosta Grčija in Turčija sporazumeli o usodi Cipra.

Po pogodbi bodo ostale čete Združenih narodov na otoku do četrtega leta. Če ne bo prišlo do podaljšanja sporazuma, bi morale oditi s tem datumom s Cipra, kar je pa malo verjetno, saj bi njih odhod pahnil prebivalstvo v zelo verjetno državljansko vojno z vsemi hudimi posledicami.

Težave kardinala Šeperja

»Frankfurter Allgemeine Zeitung«, eden najuglednejših zahodnonemških in tudi evropskih dnevnikov, je priobčil esej »Kardinal v Zagrebu«, ki ga je po pogovoru z dr. Šeperjem napisal njegov urednik Thomas Ross. V njem pravi med drugim: »Ni križar, ni duhovnik, ki bi šel s povzdignjenim križem v boj proti komunizmu. Toda Franjo, kardinal Šeper, katoliški nadškof zagrebški, predsednik jugoslovanske škofovske konference, tudi ni mehak, popustljiv mož, in ne kompromisar. Ko je bil apostolski delegat za Jugoslavijo na nastopnem obisku pri slovenskem ministrskem predsedniku Smoletu v Ljubljani, je bil ondi navzoč beograjski nadškof Bukatko, ne pa kardinal... Kardinal Šeper ni nikoli privolil v sporazum med Vatikanom in jugoslovansko državo.«

Ta načelnost se kardinalu strašno maščuje, zakaj, kakor piše Frankfurter Allgemeine, se »državna podpora omejuje na subvencijo bogoslovni fakulteti v Ljubljani in bogoslovni visoki šoli frančiškanov v Sarajevu, na prispevke za obnavljanje umetnostno-zgodovinskih stavb in nazadnje na vplačilo dežela v pokojniške in socialnozavarovalne sklade po državi favoriziranih »duhovniških organizacij«. Bogoslovna fakulteta v Zagrebu ne prejme nič in je prav tako navezana na prostovoljne zbirke za semenišča po vsej deželi.«

Letošnje poletje so bile velike jubilejne slovesnosti v Marijinem Celju na Gornjem Stajerskem; tamkajšnje svetišče velja kot zgodovinsko izhodišče za širjenje krščanstva v Vzhodni Evropi in so se slovesnosti udeležile velike skupine romarjev tudi od tam, zlasti slovanske. Kardinal Šeper je organiziral hrvaško romanje in se je prijavilo nad 25.000 hrvaških vernikov. Toda komunistične oblasti so zadnji hip romanje prepovedale in torej tokrat pri oviri ni bilo nobene krivde na avstrijski strani. To je bil udarec partije proti kardinalu. Na romanje je smel samo kardinal Šeper sam in celo brez spremstva in pomoči svojega tajnika. Letos je kardinal tudi pripravil veliko gradbeno akcijo za gradnjo novih svetišč, pa mu oblasti delajo silne ovire pri podeljevanju stavbnih dovoljenj, in ni gotovo, če bo kardinal mogel načrt izvesti.

Jeruzalem naj bo mednarodno

Nadškof v Alžiriji kardinal Duval je v posebni izjavi izrazil željo, naj bi bilo mesto Jeruzalem postavljeno nad vse narodne zahteve ter naj bi se ukinila nadoblast sile. Potem ko je poudaril človečanske vidike problema arabskih beguncev, tako muslimanov kot kristjanov, je kardinal nadaljeval: »Težke ureditve, ki se jih bo moralo izvesti, ne smejo za vselej potrditi nadoblast sile. Vsaka oblika rasnega sovraštva mora biti prepovedana s skupnim naporom za dosego pravične rešitve. Nujno je, da se temeljito reši palestinsko vprašanje. Palestina, sveta dežela za tri veroizpovedi, ki verujejo v enega Boga, mora postati zemlja pobotanja in sprave. Eden znakov te sprave bo, ko bodo postavili svete kraje judovstva, krščanstva in islama pod mednarodno nadzorstvo.«

Poljski škof Rubin o rimski sinodi

Poljski škof Rubin, ki živi v Rimu in je tajnik škofovske sinode, je v nekem intervjuju glede prvega zasedanja škofovske sinode v Rimu med drugim dejal: »Škofovska sinoda je najzanimivejša in najpomembnejša uresničitev drugega vaticanskega koncila... Sinoda hoče pospeševati pristržno edinost in vzajemno sodelovanje med papežem in škofi. Nadalje hoče dati neposredna in resnična poročila o notranjem življenju Cerkve ter o njenem delovanju v sodobnem svetu. Obenem hoče olajšati soglasje vsaj v načelnih točkah cerkvenega nauka ter o načinu vsede delovanja v Cerkvi.«

Šli smo v Fatimo in Lurd Kronanje svetogorske Matere božje

Kakor leta 1964 romanje sv. očeta Pavla VI. v Sveto deželo je tudi njegovo letošnje potovanje v Fatimo na Portugalskem 13. maja sprožilo v katoliškem svetu vrsto posnemovalcev. Silno je naraslo število romarskih skupin, ki so si namenile za cilj svojega obiska Fatimo.

Ni čuda, da je misel, ob 50-letnici fatimskih dogodkov obiskati iriško globel, kjer se je Mati božja spustila na zemljo in se razodela trem neukim pastirčkom, našla rodovitna tla tudi med zamejskimi Slovenci na Tržaškem, Goriškem in Koroškem. Neumorni organizator romanj zamejskih Slovencev salezijanski duhovnik g. Franc Stuhelc z Opčin pa je bil tisti, ki je dal tej misli zagona in ji omogočil ostvaritev. Naši rojaki so se je z navdušenjem oprijeli ter se polnoštevno prijavili.

Zaradi tehničnih ovir se je bilo treba omejiti na število 70, to zlasti zaradi pomanjkanja sob po hotelih, pa tudi ker to število ravno napolni en železniški vagon. Ker je pet prijavitelcev v zadnjem hipu svojo udeležbo odpovedalo, je romarska skupina končno štela 65 oseb, ob katerih je bilo 8 duhovnikov, 2 moška ter 55 žensk. V Milanu se je pridružil še en zastopnik pavlinec, ki so prevzeli tehnično vodstvo, vitez Sv. groba comm. Giovanni Dalla Fiore, zelo fin, obziren in požrtvovalen gospod, velik poznavalec Sv. dežele in pogosten vodnik romarskih skupin v kraje Jezusovega življenja na zemlji. Prav v Fatimi je nato z nami 19. septembra praznoval 71-letnico svojega rojstva.

Vsa pot je bila dolga 5000 km, pa je Bogu bodi zahvala, potekla brez večjih nevarnosti, če odmislimo zgubljenost in najdene torbice, v katerih so bili denar, razni dokumenti in potni listi ter nekatere osebe, ki so v zadnjem trenutku dosegle vlak. Vreme je bilo razen zadnjega popoldne v Lurdu ves čas sončno, potovanje pa se je razvijalo točno po programu. Vsekakor se je pa izkazalo, da je Fatima tako daleč, da bi bilo pametno v prihodnje vsaj na eno stran potovati z letalom, prav tako pa opustiti Lurd, ker sta to dva različna tipa božje poti in je zato bolje posvetiti se le enemu od obeh krajev, če se hoče doseči čim več duhovnih sadov.

Vsa romarska družina se je vso pot odlično razumela med seboj; zelo prijetni družabniki so bili rojaki s Koroškega (4 duhovniki, en moški, 2 ženi, eno dekle); Tržačanke so bile vedno razpoložene za petje in smeh; tudi goriška skupina se ni dolgočasila. Dobra volja je vladala vsepovsod in odstranjala nevarnosti, ki so na vsakem romanju neizogibne. V Španiji se je že v Barceloni pridružil salezijanski brat Fr. Kogovšek ter bil vodstvu v dneh bivanja v omenjeni deželi v veliko pomoč. Na Portugalskem ga je nadomestil salezijanski brat Jože Bergant, ki si je s svojo dobrohotnostjo pridobil splošne simpatije in je bilo vsem težko, ko nas je moral po odhodu iz Fatime zapustiti.

NA POT!

Romanje se je pričelo 11. septembra zjutraj, končalo pa 23. septembra zvečer. Trajalo je torej polnih trinajst dni.

Ko je vlak odpeljal iz Trsta, je bilo nebo svinčeno sivo. Od časa do časa se je ulila ploha, goriški kot je bil ovit v nizke oblake, morje pa rahlo razburkano in turbno. Na postaji v Trziču so se Tržačanom (bolje: Tržačankam) pridruži-

li še Korošci in Goričani. Potovalna agencija CIT je prevzela skrb za rezervirani vagon, ki nam je bil na razpolago ves čas potovanja, le da ga je bilo treba pogosto menjavati, kar seveda pri prenašanju kovčkov ni preveč dobro hodilo, pa se drugače ni dalo urediti.

Ze pred Benetkami se je vreme popravilo; v Milanu smo prišli ob eni popoldne, v Genovu pa ob štirih. Tu se je bilo treba premestiti v ležalnik. Zaš so ga uslužbenci pripravili za spanje šele po Ventimigli, tako da je bilo precej nepotrebne čakanja in prerivanja. Mnogi so ležalnice prvič okusili; enim so se zdeli preveč trdi, drugim preveč ozki, vsi pa so priznavali, da je boljše noč preživeti iztegnjen kot pa jo prečepeti na sedežu v vagonu. V Ventimigli smo dobili prvo toplo večerjo: juho in okusne makarone. Tudi steklenice z vinom ni manjkalo. Tako se je dobro razpoloženje razširilo na vse oddelke ležalnega vagona in kmalu prineslo sen v oči.

Vlak je drvel skozi noč ob pravljico razsvetljeni Sinji obali; kdor je še stal ob oknu, je lahko užival morje luči in ugotavljal, da so za njim ostala mesta kot Nica, Monaco, Cannes, St. Raphael in druga, ki jih proslavlja turistična ter filmska propaganda. Ze po polnoči je vlak zavozil v Marseille, glavno francosko trgovsko pristanišče ob Sredozemskem morju, nato pa jo začel ubirati proti francosko-španski meji. Droben dež je zjutraj, ko je bila še noč, pozdravil krmečljave Slovence in Slovenke, ki so se motovillili s svojih visokih ležišč. Ob šestih zjutraj v torek 12. septembra je vlak zapeljal v postajo Port-Bou, ki je že na španski strani. Treba je bilo dati ležalniku slovo in se preseliti na vlak na drugi strani postaje. Španija in Portugalska imata tako kot Sovjetska zveza ali Argentina široki tir (1,6 m), tako da noben vagon iz ostalih evropskih držav ne more preiti v Španijo in je treba ves tovor prekladati, kar seveda stroške prevoza nujno poveča.

NA ŠPANSKI ZEMLJI

Brzec, ki pa je vozil zaradi obnavljanja spodnjega ustroja proge precej po polzevo, je potreboval za razdaljo 187 km kar tri ure in pol, da nas je izločil v Barceloni, v glavnem španskem pristanišču.

Kar kmalu je prenehalo deževati in čez čas se je pokazalo jasno nebo. Naši ljudje, skoro vsi prvič v Španiji, so se čudili ožgani in presušeni zemlji, čisto drugačni, kot so jo vajeni videti po Italiji ali v Srednji Evropi.

Barcelona je veliko mesto, ki je že davno presešlo milijon prebivalcev. V pristaniškem delu je vse prej kot privlačna za pogled, toda bolj kot greš v njeno središče, bolj odkriš, da je to moderno in napredno gospodarsko središče. Je sedež Katalonije, kjer ljudje govorijo jezik, različen od španskega, pa ga centralna oblast v Madridu noče priznati za enakopravne; nasprotno, noben list v Barceloni ne sme izhajati v katalonščini. Vlada v Madridu celo na to pazi, da je škof v Barceloni vedno Španec, ne pa Katalonec. Domačini, ki so gospodarsko v vsej Španiji najbolj razviti stožer španske trgovine in industrije, to zapostavljajo le stežka prenašajo. Borijo se za avtonomijo, kulturno in gospodarsko, a do sedaj brez uspeha. Toda ukloniti se nočejo, saj vedo, da je pravica na njih strani. Pri tem jim je v oporo zlasti domača duhovščina ter mogočni benediktinski samostan Montserrat, ki je dejansko duhovno in kulturno središče te dežele.

In ta Montserrat, čudovito postavljen Marijino svetišče sredi fantastično oblikovane gorske gmote smo sklenili obiskati tudi mi, fatimski romarji. Komaj smo si z zajtrkom želodce ogreli v hotelu pri glavni postaji in kovčke odložili, že sta nas dva avtobusa ponesla v objem 60 km oddaljene tajnstvene Nazobčane gore, kar prav pomeni v španščini beseda Montserrat.

(Dalje prihodnjic)

OKNO V DANAŠNJI SVET

Zahvala sv. očeta slovenskim duhovnikom

Slovenskim zamejskim in izseljenskim duhovnikom, ki so s svojega 7. pastoralnega tečaja v Trstu poslali pozdrave sv. očetu v Rim, je Pavel VI. preko kardinala Cicognanija poslal brzojavko, v kateri izraža svoje zadovoljstvo in želi duhovnikom posebno razsvetljenje in božjo pomoč za vedno bolj goreč in uspešen apostolat, obenem odobrava njihove obnovljene sklepe ter jim podeljuje svoj blagoslov.

Prizadevanja sv. očeta za mir

Sv. oče je s posebnim pismom glavnemu tajniku Združenih narodov ponudil svojo pomoč za doseglo miru v Vietnamu. Pismo je bilo odposlano 22. septembra; glavni tajnik ga je te dni objavil. Prizadevanja sv. očeta so stalno usmerjena v to, da pride do trajnega in pravičnega miru v svetu.

Švedska ima novega primasa

Novi škof v Upsali, primas luteranske Cerkve na Švedskem, je 60-letni dr. Ru-

ben Josefson. Za škofa v Upsali ga je po starem privilegiju imenoval kralj ob posvetovanju z ministri izmed treh kandidatov, ki jih je predlagal cerkveni volilni kolegij. Novi nadškof v Upsali poučuje na univerzi tega mesta in je poznan po svojih odprtih idejah. Omeniti moramo, da velja Upsala za zibelko ekumenskega gibanja.

Nemški študenti pri patriarhu v Beogradu

Skupino nemških študentov, ki je bila na obisku v katoliški župniji sv. Petra v Beogradu, je sprejel tudi srbski pravoslavni patriarh German. V razgovoru z njimi je dejal, da so okna in vrata za zблиžanje kristjanov odprta. Toplo je pozdravil srečanje Pavla VI. s patriarhom Atenagoro v Carigradu. Mladim obiskovalcem je podelil nadpastirski blagoslov.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Smrt kanclerja ljubljanske nadškofije

V sredo, 27. septembra zjutraj je umrl v starosti 59 let kancler nadškofijske pisarne v Ljubljani, kanonik, ravnatelj stolnega kora msgr. Venceslav Snoj.

Namesto nadškofa dr. Pogačnika, ki se udeležuje škofovske sinode v Rimu, ga je pokopal generalni vikar ljubljanske nadškofije stolni prošt dr. Stanislav Lenič.

V nagrobnem govoru je orisal življenjsko pot in lik pokojnega kanclerja, ki je bil vnet duhovnik in vzor delavnosti ter urejenosti. Do leta 1940 je bil profesor glasbe na škofijski gimnaziji v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu. Leta 1940 je postal ravnatelj stolnega kora, stolni organist in profesor koral na teološki fakulteti. Od leta 1945 je bil tudi škofijski kancler, nato pa upravitelj stolne cerkve. Pred dvema letoma je imel hudo operacijo, ki pa ni ustavila napredovanja zavrata raketne bolezni. Vedel je, da je zapisan smrti, vendar je do zadnjega vztrajal na svojem delovnem mestu in bil še v četrtek, 21. septembra v pisarni. Čudovito in potrpežljivo je prenašal bolečine do zadnjega; sam je zaprosil za zakramente za umirajoče v svesti si, da se mu je približal konec zemeljske poti. Bog mu bodi obilen plačnik!

Kronanje svetogorske Matere božje

Patriarh Delfino je tedaj izdal škofu Juriju F. Ks. Marottiju pooblastilo za kronanje svetogorske Marijine podobe, ki se je takole glasilo:

Presvetli in prečastiti gospod!

Poslušujem se oblasti, ki mi jo je pismeno poveril prečastiti kapitelj sv. Petra v Rimu. Vaše presvetlo gospostvo prosim, da sprejme, in Vas obenem pooblaščaj, da izvršite slovesni obred kronanja, ki ga je odredil vatikanski kapitelj, čudodelne podobe Marije Device, nazvane s Sv. gore nad Gorico.

Hkrati s tem pooblastilom Vam dajem pravico, da smete vršiti pontifikalna opravila v tamkajšnjem delu moje škofije, in Vam dostavljam navodila, ki mi jih je poslal vatikanski kapitelj in ki podrobno določajo potek slovesnosti.

Srčno rad izpolnujem to dolžnost, saj vem, da bi pooblastila ne mogel dati sposobnejši osebi, pa tudi sam bi bil presrečen, ako bi Vam mogel v čem ustreči.

Poljubljam Vam spoštljivo roke.

Vaši prečastiti presvetlosti vdani

Dionizij, patriarh oglejski.

Dano v Vidmu, dne 28. februarja 1717.

Obredna navodila, ki jih je poslal vatikanski kapitelj, so v bistvu vsebovala naslednje predpise:

Slovesno kronanje milostnih Marijinih podob je pridržano vatikanskemu kapitolu. Vrši se na praznični dan, da je večji dotok ljudstva. Priprave na kronanje trajajo tri ali osem dni. Začnejo se s prazničnim zvonjenjem in objavo posebnega odpustka. Da bi duhovna priprava vzbudila večje zanimanje in zajela vse ljudstvo, naj se vršijo tekme, umetni ognji, sveti oratoriji z glasbo in petjem. Marijina podoba naj se nese v slovesni procesiji in postavi na glavni oltar. Sledi slovesna sv. maša in venčanje.

Pod Marijino podobo naj se postavi napis, ki naj vsebuje ime, kraj in dan kronanja. Natisnejo naj se ustrezne podobice, da se razdelijo Marijinim častilcem. Posebno umetniško izdelan primerek kronane podobe s primernim napisom naj se pošlje v Rim, da se izpostavi skupno z drugimi venčanimi podobami v dvoranah vatikanskega kapitlja. Brž po kronanju naj se sestavi uradna lista o kronanju, o kakovosti zlatih kron in o obveznosti, da bo podoba vsekdar skrbno čuvana.

Obred venčanja se takole razpleta: duhovnik prinese na dragocenen pladnju krono k oltarju; škof kronitelj poklekne, moli, postavi krono na Marijino glavo; v istem trenutku zabučijo orgle, zapoje zvonovi in se prične streljanje z možnarji in topovi. Kronitelj zapoje Marijin spev: »Zdrava, morska zvezda«, ki ga nato poje vse ljudstvo, pokadi podobo in odmoli še druge molitve.

Obrednim navodilom je kapitelj odstavil še nekaj obrazcev za sestavo uradnih listin.

Nov slovenski misijon v osrčju Afrike

Slovenski jezuiti v južnovzhodno afriški državi Zambija so s 1. septembrom dobili v upravo župnijo Matero v glavnem mestu Lusaka. To je največja župnija v tem mestu ter ima po statističnih podatkih 60.000 prebivalcev, od katerih je okrog 22% katoličanov.

Tako je ta župnija postala zametek novega slovenskega misijona v Afriki; v številu, kakor bodo prihajali novi naši misijonarji, v istem razmerju se bo širilo misijonsko področje proti zahodu Lusake, ki je že gosto obljubeno, a še brez misijonskih postojank. Ze sedaj pa je bila našim misijonarjem izročena podružnica župnije Matero, oddaljena kakih 45 km proti zapadu. To pomeni 10.000 prebivalcev več katere bo treba dušnopastirsko oskrbovati. Postojanka bo poverjena p. Lovru Tomazinu, ki mu je misijonski poklic dozoril kot slovenskemu izseljencu v Argentini, pa končuje sedaj študij teologije v Pooni (Indija). V mesecu oktobru ga pričakujejo njegovi redovni sobratje v Lusaki, da takoj po študiju jezika začne z organiziranjem misijona zahodno od Lusake.

Sama župnija Matero je bila ustanovljena pred 11 leti. Je izrazito delavsko predmestje. Župna cerkev je lepa, župnišče primerno. Ob cerkvi je velika in dobro opremljena dvorana ter knjižnica. Cerkev je posvečena Mariji Pomočnici. Slika na glavnem oltarju je zelo podobna brezjanski Mariji Pomagaj. Zaš pa je cerkev premajhna za sedanje število prebivalstva, čeprav so ob nedeljah v njej po tri maše.

Blizu cerkve je hiša afriških redovnic, ki imajo tu svoj noviciat. Vsega skupaj je 12 redovnic: tri poljske in devet zambijskih. Redovnice skrbje za cerkev in poučujejo v šolah. Blizu cerkve je tudi hiša bratov marijanistov, ki vodijo gimnazijo za fante. Vsi marijanisti (4 bratje in en duhovnik) so Amerikanci. Poleg omenjene gimnazije so v župniji še tri cerkvene osnovne šole ter šest šol, ki so državne.

V župniji Matero deluje 26 različnih krščanskih ločin, katerih vsaka ima svojo cerkev ali vsaj kapelo. Vsi njihovi voditelji so Zambijci, to je črnici, le ločino nazarenov oskrbuje neki ameriški pastor.

Novi slovenski misijon bo zaenkrat razpolagal s štirimi močmi: poleg že omenjenega p. Tomazina bodo v njem delovali še pater Jože Kokalj in Radko Rudež ter misijonski brat Jože Rovtar. Ta se sedaj nahaja v mestu Broken Hill blizu Lusake in obiskuje tečaj za administrativno delo.

P. Radko Rudež je pred kratkim imel zelo mučno krvavitev, ki se je začela, ko so mu izdrli zob. Krvavel je vso noč in še vse naslednje dopoldne, dokler mu niso v bolnišnici krvavenja ustavili. V mestu Lusaka je prišel s prejšnjega misijona v notranjosti Zambije 7. septembra in se takoj vrgel na delo. Trenutno skrbi za nakupovanje in dovoz strešne pločevine

za novo hišo katehistov. Kot izkušenemu misijonskemu veteranu mu bodo dali misijonsko področje, dolgo 75 km zahodno od Lusake, 140 km severno od istega mesta bo p. Andjelic (Hrvat) prevzel, potem ko se bo naučil čibembščine, največjo župnijo v mestu Broken Hill. Tako bo novo misijonsko področje tvorilo skoro pravilen trikotnik s stranicami 160x140x140 km. Ljudi je na tem prostoru okoli 200.000, seveda rajši več kot manj. »Res, to nišo mačje solze«, vzklika p. Radko Rudež v pismu, ki ga je nedavno poslal dr. Humarju v Gorico.

Ze prvi dan po svojem prihodu je p. Rudež krstil na novi postojanki 14 dojenčkov, nato pa pospremil p. Kokalja na bližnji grič, da vidi svojo župnijo vsaj od zgoraj, saj si je do sedaj še ni utegnili ogledati.

P. Jože Kokalj, doma iz Maribora, je izreden organizator. Sestaj se je že s svojim glavnim predstojnikom ter s sestro prednico, Poljakinjo po rodu, ki vodi šolo s 1300 deklicami, da mu bosta pomagala pri pastoralnem delu. V šestih mesecih se je izredno dobro naučil jezika Bamba, sedaj ga čaka pri vsem delu še čibembščina.

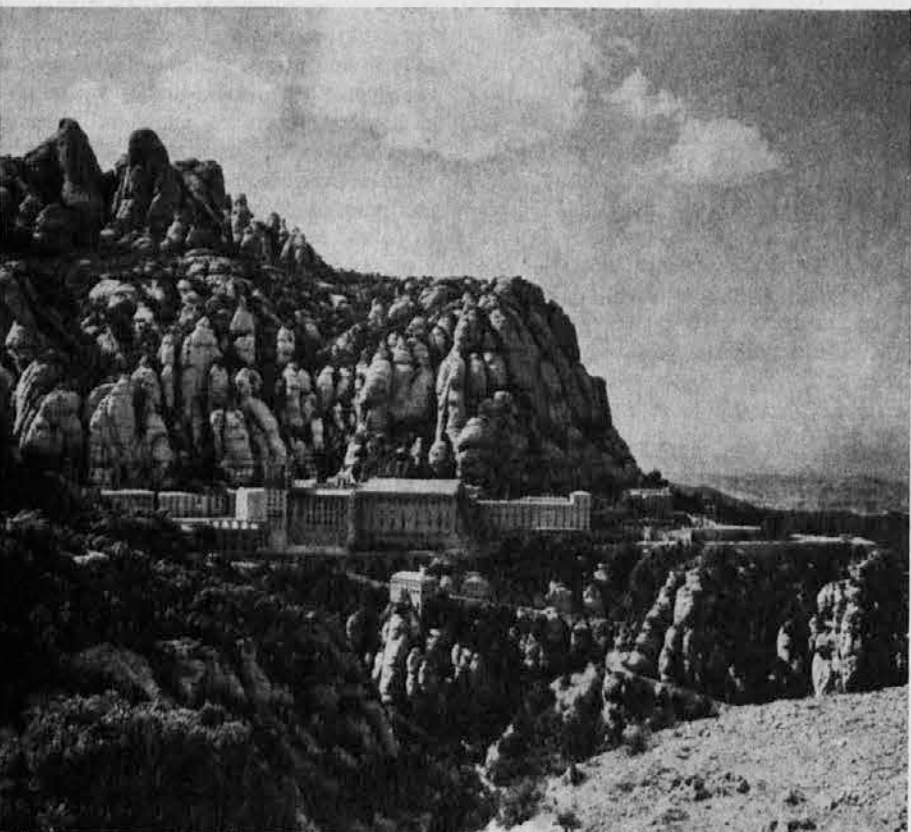
P. Rudež svoje pismo takole zaključuje: »Oh, ko bi imel toliko denarja kot idej! Samo priti med otroke, kakšen užitek za misijonarja! Sprejmejo te s ploskanjem ter vpitjem in vsakemu je treba stisniti roko. Kar boriti se je treba, da jo dobiš nazaj. Res čudoviti otroci! Zdi se, da živijo samo od zraka, pa so tako zdravo okrogli, da bi jih človek kar pohrustal. Naše področje je lepo — tudi vam bi se slinile cedile, če bi ga videli. In kar je glavno: od sedaj imamo lastno postojanko. Zato pa: veselite se z nami vsi naši slovenski prijatelji, kajti v bodoče se bomo pogovarjali o našem, to je slovenskem misijonu v osrčju Afrike, v glavnem mestu mlade afriške države Zambije!«

Duhovniki delavci

V Franciji je trenutno 51 duhovnikov-delavcev, ali kakor jim pravi drugi vatikanski koncil: Prêtres au travail. Poizkus je dal dobre rezultate. To je potrdil pariški nadškof kardinal Veuillot stalnemu svetu francoskega episkopata. Nadškof je pripomnil, da bodo zaradi teh rezultatov prosili za podaljšanje poizkusa, ki je zaenkrat omejen do leta 1968.

Jezuiti na astronomski konferenci

Na zadnjem zasedanju združenja astronomov, ki je bila v Pragi, je sodelovalo tudi pet jezuitov. Bili so to ravnatelj papeške zvezdarne s štirimi asistenti. To je prvič, da so se zastopniki papeške zvezdarne udeležili astronomskega znanstvenega kongresa v kaki socialistični državi. Na kongres v Moskvo pred devetimi leti jih niso povabili.

Samostan benediktincev in Marijino svetišče na Montserratu, kjer je češčena črna Mati božja in kamor pride vsako leto 600.000 romarjev iz Katalonije, ostale Španije ter iz vsega sveta

Iz popotne torbe

Za Slovence se napoveduje vroča jesen. Morda bo pihala ledena burja in bo deževalo, toda za Slovence bo jesen vroča. Dejansko je že vroča. Kdo ve, kaj vse se zgrinja na nas. Nič dobrega se nam ne obeta. Dovolj je, če pomislimo, kaj bo s Sovodnjami in Doberdobom pa vse do Nabrežine in še naprej, če postavijo protosinhrotron in kaj bo z Boljuncem ter Dolino, če tik pred te vasi postavijo Fiatove tovarne Grandi Motori. Tudi o Krasu dosti govorijo. O njem pišejo, prirejajo sicer hvalevredne razstave, okrogle mize in podobno, govorijo, da je Trstu potreben sveži zrak, nekaj pa se bojijo kot hudič žegnane vode: povedati in napisati, da živijo na Krasu Slovenci in da je s Krasom treba ohraniti tudi Slovence.

Te misli so mi rojile po glavi, ko sem bral, da je padel v vodo načrt, po katerem so mislili postaviti tovarne Grandi Motori pri Orehu. Družba Fiat je namreč obrnila palec navzdol. Družba sploh ne bi rada nič več gradila iz zamere, ker bo pri Neaplju zasijala nova zvezda prvega reda — Alfa Sud. Ker pa ima CIPE veliko moč, se bodo morali v Turinu ukloniti. Nagajajo pa še lahko. Takšne glasove sem ujel v torbo, ko sem hodil po Trstu.

BORITI SE BO TREBA ZA NAS OBSTOJ

Hudo me je zaskrbelo, ko sem videl, da so med pogovorom o novem načrtu za tovarno Grandi Motori kazali s prstom na veliko področje tik pod Boljuncem in Dolino. Vzel sem pot pod nogo in jo mahnil k prijatelju v Boljuncem. Naši ljudje v Dolini so že okusili »sladkosti« razlaševanja, v Boljuncu pa ne toliko. Ali pridejo kmalu tudi oni na vrsto? Prijatelj je žalostno pokimal. Gotovo, je rekel. Kaj pa naj sicer pomeni sklep EPIT-a, da se bo takoj pobrigal za zakon o razlastitvi novih površin, kjer naj bi postavili tovarne Grandi Motori? In pravijo, da bodo zahtevali kar milijon kvadratnih metrov!

Nekdo, ki je lahko videl nove načrte, je rekel, da so sprva hoteli razlastiti celó pokopališče v Boljuncu. Zdaj ga bodo menda pustili, pač pa vzamejo športno igrišče. Pravijo, da ga bodo zgradili drugje blizu Doline. Sicer pa bodo s prostorom za tovarno rinih tudi v Dolino baje prav do ceste pod županstvom. S prijateljem sem si ogledal ves ta prostor in videl, da so vrgli oči na najlepše površine, ki so še obdelane. In vendar imajo prostor drugje, kamor tudi ne bi bilo treba speljati železnice.

Pa vas bo kdo branil, sem rekel. Kdo neki, je odgovoril prijatelj. Tisti, ki bi nas radi, so brez moči, drugi pa nočejo. Ali nisi bral izjave komunističnega sindikata, ki zahteva, da mora biti nova tovarna tu v tržaški pokrajini? Slovenska skupnost? Ta ima menda sporazum z levo sredino, da bodo lahko vzeli le tisto, kar bo dopustil medobčinski urbanistični načrt. In kje je ta načrt? So ga že izdelali in kaj doleča? Kaj pravita k vsemu temu dolinski župan in občinski odbor? Jaz zelo cenim Slovensko skupnost, je rekel prijatelj, samo njej zaupam svoj glas, toda tu so od zadaj tako veliki interesi močnih političnih in gospodarskih sil od vlade do komunistov, da bodo — tako se bojim — naš Boljuncane in Dolinčane ter Slovensko skupnost gladko pohodili.

Ali naj torej vrzemo puško v koruzo? Tisto ne, je končal prijatelj. Boriti se moramo in se bomo. Za naš obstoj se moramo vedno boriti. Zdaj pa spijva kozarček domačega, saj ga pijemo tudi pri pogreb-

JOSEFINE STEGBAUER 34
Prevedel J. P.

„Veš li število zvezdà...?“

Ze je vrgla slušalko na aparat in odbrzela k mizi, še preden si je Mirko opomogel od nepričakovane novice. Rad bi ji bil še povedal, da je on dobil vse slike iz berlinskega živalskega vrta, Marta pa knjigo »Z letalom po svetu«, kjer so prikazana vsa večja nemška mesta. Vse to bi ji rad povedal, zdaj pa je obstal pri telefonu, kot bi strela udarila vanj. Ko je da Melanija tako hitro odložila slušalko. Zares, presrečni so, da imajo tako dobre starše. Še isti dan bi bil rad skical sejo, o to ni bilo mogoče. Na sveti dan morajo ostati doma v družini. Na Stefanovo je bil Melanijin bratec krščen. Tako so morali breložiti svoj sestanek na 27. december. Ni bilo lahko zanje, precejšnjo mero potpjenja so potrebovali.

Tudi gospa Thorn in Gretica sta bili dovabljeni h krstu. Za Gretico je bil to

ščini in že mislimo na bodočnost. Takšen je zakon življenja.

BRIDKOSTI NASEGA KMETA

Zadnji teden v septembru je bil izredno lep in sončen. Morda se je hotela narava malo oddolžiti za vreme, ki je bilo letos res neugodno. Najprej suša, nato dež, ko bi ga ne bilo treba. Letošnjo letino na polju je vzela suša. Bil sem na trgatvi v Borštu in Sv. Križu. Znanci iz Nabrežine so že potrgali, ko sem prišel tja. Rekli so, da se boje ptičev. Lani so bili med zadnjimi, pa so ptiči pojedli več grozdja, kot so ga potem oni potrgali. Letos so nekateri zgodaj potrgali tisto malo, kar ni vzela suša. To vino bo kislo. Prijatelj v Sv. Križu so imeli vsaj toliko sreče, da so ujeli zadnji teden sonca. Ljudje se boje ptičev, da ne požrejo tistega, kar ni vzela suša. Pa tudi divjad dela škodo na povrtnini in rožah. Nazadnje bodo prišli še lovci in polomastili, kar je ostalo.

Za nas, ki delamo na polju, je res trdo, je rekel Križan. Delaš in se mučiš, potem ti delajo škodo mestni izletniki, slabo vreme, divjad in lovci. Vendar ljubim to zemljo in je za vse na svetu ne dam iz rok. Zdi se mi, da naši ljudje vse prelahko prodajajo zemljo. Le pogledite malo okoli: tisti kos tam je ograjen. Kupil ga je neki Italijan. Tam gori si zida hišo neki tržaški advokat. Tam spodaj sta na prodaj dve lepi parceli. Vidite, tako je na tem majhnem koščku, ki ga imava pred očmi. Podobno je v drugih slovenskih vaseh. Vsa ta zemlja je bila še pred kratkim naša, slovenska. Cesar nam ne vzamejo, sami preveč radi prodamo. Napišite v časopis, da je zemlja zlasti blizu mesta danes najboljše naložen kapital. Tudi če je ne obdeluješ, njena vrednost stalno raste. Zato jo je dobro držati tudi z gospodarskega stališča. Jaz pravim vsakemu, naj je ne proda, če ni res velike sile in potrebe. In če je že tako, naj dobi slovenskega kupca. Južni Tirolici ne dajo zemlje iz rok pa če jim gre še tako za nohte. Res pa je, da dobijo pomoč z druge strani, medtem ko se matična domovina za nas ne zmeni. Rajši zbira denar za Arabce...

MAOCETUNGOVE MISLI

Na Proseku sem srečal možaka, ki je stal pred nekim čudnim lepakom, seveda italijanskim, ki je poveljeval Maocetungovo misel. Mož se je muzal pod klobukom. Takoj sem videl, da je prebrisan. »E, sem že videl tisto knjižico po televiziji. Pravijo, da morajo Kitajci moliti iz nje, kakor naši duhovniki iz brevirja. In čudežno moč ima baje. Neki brivec je povedal, da obrije desetkrat več brad kot prej, dokler je ni bral. Jaz bi svetoval našim vnetim komunistom, naj preizkusijo njeno čudežno moč. Podtaknejo naj jo kokoši, ko leže jajca. Mogoče jih bo znela deset na dan, debelih kot Maove glave.«

S tem sem za danes izpraznil popotno torbo. Pa še prihodnjic kaj. Ljudje znajo vedno kaj zanimivega povedati.

—u—j.

Nemški kulturni institut v Trstu

Ravnatelj nemškega kulturnega instituta je najvil kulturni spored za naslednje leto. Predvidenih je več predavanj znanih osebnosti, veliko kvalitetnih koncertov, gledališka prireditev, dokumentarne in umetnostne razstave in predvajanje filmov. Institut prireja tudi več tečajev nemškega jezika.

nadvse pomemben dan. Med krstom so vsi prezrli, kako se je Gretica zdržila ob imenu Jurij. Na to ime so namreč krstili Melanijinega brata. Komaj je torej Gretica zaslišala to ime, že jo je presunilo; na obrazu se ji je poznalo, kako skuša uganiti, kaj ji to ime pomeni, oziroma, kaj ji je nekoč pomenilo.

Tudi pri preprosti pojedini po krstu je ostala vsa tiha. Gospa Thorn jo je zaskrbljeno vprašala, če je morda bolna, a Gretica je le odvrnila, da ji nič ne manjka. In vzela je kos peciva in ga začela jesti, čeprav ji ni bilo prav nič do jedi.

»Jurij-Jurče!« Ko je pri krstu zaslišala to ime, ji je za hip vstal pred očmi sladek obraz malega dečka. Ko je pa hotela ta obraz v spominu obdržati, ko je hotela v v spominu poiskati, od kod pozna to ime in tega dečka, se je spet vse izgubilo v temo in nič. In vendar! Predobro je vedela, da je to ime imelo zanjo nekoč velik pomen.

Vse te mesece od nesreče sem je živila Gretica skrito notranje življenje, o katerem ni nihče, niti Melanija, ničesar vedel ali vsaj slutil. Pogosto je ležala budna

DR. JAKOB KOLARIČ

Škof Rožman

Sredi letošnjega poletja je Družba sv. Mohorja v Celovcu izdala in založila prvi del življenjepisa o škofu Rožmanu, ki je izšel izpod peresa znanega pisatelja nabožnih knjig dr. Jakoba Kolariča CM in nudi duhovno podobo velike osebnosti na prelomnici časa.

Knjiga je obširna, ima 380 strani in se zelo prijetno bere. Stavki so tekoči in potegnejo kakor magnet bralca za seboj. Pisca je v polni meri uspelo, da ni ostal suhoparen zgodovinar, ki bi nanizal le dolgo vrsto letnic in imen, temveč je težil za tem, da v knjigi predvsem govori škof Rožman sam in to z lastnimi besedami, ki jih je napisal ali spregovoril ter z lastnimi dejanji, ki so bile njegove stvaritve.

Piscu dr. Kolariču gre vsa pohvala, da se je skrbno in zavzeto lotil težavnega dela zbiranja podatkov o škofu Rožmanu in tako izdelal življenjepis, ki naj bi bralcu čim bolj približal tega tako dobrega, a obenem od komunistične propagande umazanega in opljuvanega človeka z mehkim koroškim značajem. Noben še tako hud »antirožmanovec« ne bo mogel trditi, da je vsaj ta prvi del, ki je že izšel, enostransko ali pristransko pisan. Dr. Kolarič je velikega pokojnika dobro od blizu poznal, zato ni mogel videti na njem samo svetlih strani, temveč je poznal tudi njegove osebne napake in pogoške ali manj posrečene poteze, ki jih je kot škof naredil.

V petih poglavjih se pred bralcem razvije kakor v pramenu žarkov iz filmske kamere veliki lik moža, ki se je rodil kot kmečki otrok 11. marca 1883 v Dolinčičah, fara Šmihel v Podjuni na Južnem Koroškem, 14. julija 1929 pa v ljubljanski stolnici doživel polnost duhovniškega posvečenja z dvigom v škofovski red. Knjiga se zaključuje z datumom 6. julija 1930, ko naj bi novi škof nastopil na dijaškem kongregacijskem zborovanju v Celju. Med le-

tom 1883. pa letom 1930., koliko je bilo dogodkov, ki so istočasno oblikovali zgodovino pa tudi osebnost bodočega škofa!

Prav v zvezi s tem pa bi radi opozorili na neko pomanjkljivost knjige: avtor se je na splošno premalo dotaknil razmer in zgodovinskih silnic, ki so vplivale na potek Rožmanovega življenja. Tako bi bilo zlasti za mlajši rod, ki bo knjigo bral in ki ne pozna polpretekle dobe, zelo koristno, če bi bil pisec bolj natančno opisal narodnostne razmere na Koroškem od razpada Avstro-ogrske, vzroke, potek in posledice nesrečno izpadlega koroškega plebiscita, nastanek in pomen univerze v Ljubljani za slovenski narod, na katero je bil dr. Rožman poklican za profesorja, potem osnove sokolske in orlovske organizacije, pri kateri je imej dr. Rožman tako pomembno vlogo, borbo med beograjskim centralizmom in slovenskimi težnjami po avtonomiji, ki je tudi imela svoj doprinos, da je dr. Rožman postal ljubljanski škof.

Na vsak način pa je dr. Kolarič s knjigo napravil veliko uslugo vsem, ki bodo kasneje za njim pisali kritično zgodovino polpretekle dobe. V svojem delu je zbral toliko gradiva, da mu bo moral biti vsak kasnejši pisec o Rožmanu za podatke zelo hvaležen.

Ostane še ena želja: da bi drugi del, ki bo obsegal najbolj delikatni čas Rožmanovega življenja v času druge svetovne vojne in naše domače revolucije, bil verna slika takratnih razmer in nam prikazal škofa Rožmana v vsej njegovi tragiki, ko je vsekdar iskal le dobro svojega ponižanega ljudstva, pa bil večkrat po nepotrebnem potisnjen v položaje, ki jih ni niti nameraval niti iskal ali hotel.

To zanimivo in okusno opremljeno knjigo posreduje tudi uprava našega lista. Cena vezanemu izvodu 2500 lir, broširanemu 2000 lir, po pošti 300 lir več.

—ej

S TRŽAŠKEGA

Nova delniška družba

V Trstu so ustanovili družbo za razvoj mednarodnih prevozov po morju in po kopnem STIMAT. Delniško družbo sestavlja večje število javnih in zasebnih ustanov ter podjetij. Družba bo zgradila in upravljala skladišče južnega sadja in povrtnin.

Zasedanje matematikov

Na tržaški univerzi se je v ponedeljek začelo 8. zasedanje italijanskih matematikov. Udeležujejo se ga skoraj vsi redni profesorji matematike in fizike na italijanskih univerzah (približno 400). Prisotni so tudi znanstveniki iz raznih drugih držav, med njimi iz Jugoslavije.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 8. do 14. oktobra 1967

Nedelja: Prvi program: 11.00 Sv. maša. 21.00 Kraljevi razbojniki, nadaljevanje. — Drugi program: 21.15 Pestra glasbena odaja. 22.25 Miss Lander tv-film.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Izgubljena mladina, film. — Drugi: 21.15 Sprint. 22.00 Beethovnovi simfonije.

Torek: Prvi: 21.00 Pulce nell'orecchio, drama G. Feydeauja. — Drugi: 21.15 Cordialmente. 22.15 Auto-quiz.

Sreda: Prvi: 21.00 Podobe iz novejših zgodovine. 22.00 Sport ob sredah. — Drugi: 21.15 Il re di Poggioreale, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Music rama. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Slike iz narave.

Petek: 21.00 Kennedyjevi prostovoljci, dokumentarij. — Drugi: 21.15 Sheridan; nato Zoom.

Sobota: Prvi: 21.00 Partitissima. — Drugi: 21.15 Calapranzi, nato serijski film.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 8. do 14. oktobra 1967

Nedelja: 9.00 Na Trški gori, oddaja narodno-zabavne glasbe. 18.00 Helsinki: Evropsko košarkarsko prvenstvo - prenos tekme za 3. in 4. mesto. 19.10 Dolgo, vroče poletje - serijski film. 22.25 Evropsko košarkarsko prvenstvo v Helsinkiju - posnetek finalne tekme.

Ponedeljek: 18.40 Biseri glasbene literature. 19.00 Dr. Janko Lavrin - Portreti. 19.15 Tedenski športni pregled. 21.40 Operna scena.

Torek: 18.10 Film za otroke. 18.20 Torokov večer. 20.00 Zapustite ladjo! - angleški celovečerni film.

Sreda: 17.20 Popotovanje po Aziji - poljudnoznanstveni film. 19.30 Luis Bunuel: Dežela brez kruha - Mozaik kratkega filma. 20.40 Potujem, potuješ (Jutro v Pragi, večer v Stockholmu). 21.25 Greh - kulturni film.

Četrtek: 17.10 Umba Kumba in pikasta kamela - Tik tak. 18.15 Po sledih napredka. 18.35 Jesenski intermezzo za ansambel Jožeta Privška in solistom.

Petek: 18.15 Zaplešite z nami. 19.05 Brez parola - mladinska oddaja. 19.40 Aushwitz - film. 20.40 Prvi učitelj - sovjetski celovečerni film.

Sobota: 21.55 Biseri in dukati - serijski film.

DAROVI:

Prispevki za Dom v Šklednju v mesecu septembru: Skupni prispevki 20.500; N. N. 20.000; N. N. 10.000; N. N. 6.6000; N. N. 4.000; gospa Udovič 2.000. Vsaka po tisoč lir družine Suman, Ota, Barnafi, Umari.

S seje goriškega občinskega sveta

V petek 29. septembra je goriški občinski svet potrdil dva važna odobrova sklepa. S prvim proda občina deželni prostor v ulici Roma, na katerem je do zdaj stala nižja srednja šola »Favetta«. Na tem prostoru bo sezidala deželna novo veliko moderno stavbo, ki bo sedež deželne ustanove za raziskavo in razvoj kmetijstva. V stavbi pa bo tudi prostor za avditorij, do katerega bodo imeli pravico vsi občani ne glede na politično prepričanje in jezik. Avditorij bo seveda moral biti opremljen z odrom za gledališke predstave.

Z drugim sklepom je občina razpisala natečaj za načrtovanje te stavbe, in tu je prišlo do razcepa med večinskimi strankami. Odbor je namreč (tako nam zatrjujejo!) z veliko večino izrazov in glasov, torej tudi iz socialističnega sektorja, sklenil, da se smejo natečaja udeležiti le inženirji iz goriške province in pa arhitekti, vpisani v Vidmu in Trstu (ker v Gorici nimajo svoje zbornice), toda bivajoči na Goriškem. Tem inženirjem in arhitektom pa se lahko pridružijo tudi oni iz drugih krajev dežele in države, toda vedno pod pogojem, da načrt predloži eden iz goriške province.

Na seji občinskega sveta pa so socialisti predlagali, da se smejo natečaja udeležiti inženirji in arhitekti iz vse naše dežele in celo iz vse države. Zaman je bilo pou-

darjeno, da se Videmčani in Tržačani niso držali tega pravila, ko so tudi oni zidali take stavbe. Socialisti so vztrajali na svojem predlogu, češ da je treba dati možnost udeležbe pri natečaju širšemu krogu strokovnjakov, ki lahko prinesejo kaj novega in lepega.

Nekateri pa pravijo, da je socialistom šlo za to, da se natečaja lahko udeleži neposredno kdo od socialističnih strokovnjakov, ki pa ne prebiva na Goriškem...

In tako so vsi svetovalci imenoma glasovali in potrdili oba odobrova sklepa, prvega enoglasno, drugega pa z izjemo socialistov in komunistov! Povedati pa moramo, da sta dva socialistična odbornika sejno dvorano zapustila pred glasovanjem. Očividno se ta dva odbornika s stališčem svojih tovarišev nista strinjala.

V naslednjem je svet imenoval občinske zastopnike v razne odbore. V upravni odbor materinskega in otroškega zavoda (Opera nazionale maternità ed infanzia) je izvoljen tudi prof. Andrej Bratuž, v odbor občinskega skrbstva (Ente comunale di assistenza), ki šteje devet članov, pa prof. Hubert Močnik.

Seje se naša dva slovenska svetovalca iz zasebnih razlogov nista udeležila, bil pa je prisoten odbornik dr. Sfiligoj, ki je seveda dosledno glasoval za oba odobrova predloga glede deželne stavbe.

njeno dušo in v srcu ji je ključalo in kričalo: Ti vendar nisi moja prava mamica! Zakaj mi ne pustiš, da bi ti rekla »teta!« Kdo ve, kje na svetu joka moja prava mati za mano!

Tega seveda ni mogla nikomur povedati. Predobro je čutila, kako nevhaležno bi bilo to. Če bi jo vtaknili v sirotišnico, bi nikoli doživela tako veselih ur kot sedaj npr. pri sestankih krožka. Nobeden bi se ne brigal za njeno hrepenenje po goslih. Ko bi dovršila šolo bi jo vtaknili nekam v uk, najsi bi ji dotični poklic ugajal ali ne. Bila je že dovolj stara, da je vse to uvidela in je zaradi tega še bolj trpela.

Hudobna sem, strašno hudobna — si je po takih mislih dejala. In konec je bil vselej tak, da je jokala in potem goreče molila. Noben večer ni pozabila na Marijino molitev in vsak dan je še posebno goreče zaprosila: »Ljuba Mati božja, pomagaj in daj, da me bo moja mati poiskala, saj veš, da je jaz ne morem iskati. Daj, da me bo ona iskala.«

Ko sta šli z gospo Thorn od krsta proti domu, je Gretica še vedno vsa zamišljena

molčala.

»Si kaj bolna, Gretica? Prav bojim se, da tega nočeš povedati,« je skrbelo gospo Thorn. »Nikar ne zamolči, če te kaj boli; sicer mi nazadnje še resno zbolíš!«

»Res, nisem bolna, mama!«

Bilo pa ji je čisto prav, da jo je gospa Thorn doma takoj spravila v posteljo. Pri tem ji pa še na misel ni prišlo, da dobra žena kuha topel čaj zanjo. Ko je čez nekaj časa gospa Thorn prišla z zavretim čajem h Gretici, jo je našla vso objokano, z obrazom zakopanim v blazine. Vsa osupla bi kmalu spustila skodelico s čajem na tla. S tresočo roko jo je postavila na nočno omarico.

»Za božjo voljo, ljubo dete, kaj pa imaš?«

Gretica se je na moč ustrašila. Saj še nikoli ni prišla gospa Thorn v njeno sobo potem, ko je bila že v postelji. V naglici si je obrisala solze.

»Nič, mama!«

»Zdaj je pa konec skrivanja, otrok moj! Kar tako za prazen nič gotovo ne jokaš. Če cel dan opažam, da mi nekaj skriváš. Te kaj boli, Gretica?« (se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Goriška Mohorjeva družba

Odbor GMD ponovno sporoča, da bo letošnji knjižni dar lep in bogat, tako da sme upravičeno pričakovati, da ne bo slovenske družine, ki bi ne sprejela letošnjih mohorjev. Letošnje knjige bodo:

1. Koledar 1968
2. P. K. Truhlar: Knjiga o koncilskih problemih
3. J. Jurčič: Deseti brat (jubilejna izdaja ob 100-letnici)
4. S. Janežič: Tržaški obrazi
5. Dodatna knjiga

Poverjeniki, ki še niso poslali odboru sezname rednih članov, naj to storijo nemudoma, sicer vpisani izgubijo pravico do znižane cene. Dostavijo naj še, vsaj približno, koliko izvodov nameravajo sprejeti v razprodajo za nečlane (Mohorjeva pisarna, Riva Piazzutta 18, Gorica).

Letošnja misijonska nedelja na Goriškem

Za misijonsko nedeljo, ki bo letos dne 22. oktobra, bomo natiskali posebno pismo in ovojnice, ki jih bodo gg. župniki lahko razdelili v cerkvi v nedeljo, 15. oktobra in jih pobrali naslednjo nedeljo.

Gospodje župniki so naproseni, da javijo na upravo Kat. glasa, koliko ovojnic in pisem bi potrebovali; to naj napravijo najkasneje do srede, 11. oktobra, da jih bomo mogli še pravočasno dostaviti po pošti. Prav tako bo za misijonsko nedeljo izšla posebna ilustrirana številka »Misijonske nedelje 1967«. Kdor ne bo javil do sobote, 14. t. m. kakih sprememb, bo dobil enako število izvodov kot lani. Gg. dušni pastirji naj brošuro dvignejo od četrtka 19. oktobra do sobote 21. oktobra na upravi našega lista. Misijonske lepake bomo razposlali, kakor hitro bodo natiskani.

Slovensko poverjenstvo za misijone v Gorici

S se Zveze slovenske katoliške prosvete

V novi poslovni sezoni je ZSKP v Gorici imela že dve redni seji in eno izredno z organi za Cecilijanko. Na teh sejah so bili sprejeti razni sklepi. Predvsem, da bo letošnja Cecilijanka v nedeljo 26. novembra. Poleg tega so sprejeli program za akademijo v čast novemu nadškofu v nedeljo 29. oktobra. Dalje, da bo misijonska prireditev 22. oktobra in da se bo ponovila v nedeljo, 5. novembra. Govorilo se je o raznih gostovanjih drugih kulturnih skupin in tudi, da bodo naši pevski zbori in folklorne skupine šli v goste med Furlane v Gradiško, oni pa da pridejo gostovat k nam v Gorico. Treba je le še določiti datume. Sprejeti so bili sklepi o kulturnih večerih in še razno drugo. Upanje je zato, da bo nova prosvetna sezona na Goriškem dokaj razgibana.

Položaj na slovenskih šolah na Goriškem

V ponedeljek, 2. oktobra se je povsod na Goriškem pričel pouk na slovenskih šolah z otvoritveno šolsko sv. mašo po posameznih krajih.

Naše srednje šole v Gorici bo obiskovalo letos 265 učencev, to je 22 več kot lani. Največji porast zaznamuje enotna srednja šola v ulici Randaccio, ki bo imela 204 dijake oz. dijakinje. Porast znaša 19 učencev. Samo v prvi razred se je vpisalo 82 učencev, zato bo letos 10 razredov namesto laniških osem. V višjo gimnazijo se je vpisalo 14 dijakov, na kla-

sični licej 15, v štirih letnikih učiteljska pa bo 32 dijakinj in dijakov.

Na slovenskih osnovnih šolah, ki jih je na Goriškem 18, pa bo letos 457 otrok, to je 21 več kot lani. To znaša prirastek 5 %, kar pomeni, da se počasi krepi zrelost slovenskih staršev. V Gorici sta dve šoli: v ulici Randaccio bo 17 otrok (lani 9), v ulici Croce pa 77. V Standrežu jih je vpisanih 52, v Podgori 15, v Pevni 23, v Štmaru 12, v Števerjanu 26, na Vale-rišču 21, na Jazbinah 8 (lani 3), na Plešivem 8, v Škriljevem 4 (lani 8). Ta vas sploh nazaduje po številu prebivalstva, ker se ljudje izseljujejo zaradi odrezanosti od sveta.

V območju doberdobskega didaktičnega

TRŽAŠKE NOVICE

PROCESIJA S PEČ V BOLJUNEC

V nedeljo, 8. oktobra bo ob 4. uri popoldne sv. maša na PEČAH.

Nato bo procesija z milostno podobo Matere božje v Boljunc, kjer bo zahvalna pesem in blagoslov.

V primeru slabega vremena se bo slovesnost vršila v Boljuncu ob 5. uri popoldne.

Toplo vabljeni!

Začetek šolskega leta na Tržaškem

S šolskimi mašami se je v ponedeljek začelo novo šolsko leto. Na vseh slovenskih šolah se je letos vpisalo več učencev in dijakov kot lani. Po neuradnih podatkih se je vpisalo v osnovno šolo 1048 učencev (lani 1058), v srednjo in višjo srednjo šolo pa 1019 dijakov (lani 996). Skupno je torej letos vpisanih 2067 učencev in dijakov (lani 2054). Po posameznih šolah je naslednje število učencev: Sv. Jakob 32 (v prvem razredu 5), Sv. Francišek 39 (4), ul. Donadoni 26 (12), Skedenj 20 (6), Sv. Ana 28 (5), Sv. Ivan 46 (7), Rojan 27 (7), Barkovlje 36 (11), Katinara 32 (8), Opčine 87 (14), Bazovica 31 (8), Gropada 26 (8), Prosek 79 (14), Sv. Križ 57 (14), Repentabor 35 (8), Trebče 33 (3), Nabrežina 35 (10), Stivan 5 (1), Medjvas 13 (4), Devin 14 (2), Sesljan 16 (5), Cerovlje 12 (3), Mavhinje 17 (2), Slivno 4 (0), Sempolaj 30 (10), Zgonik 18 (5), Salež 27 (6), Gabrovce 6 (1), Briščiki 9 (0), Dolina 49 (13), Mačkovoje 15 (3), Boršt 18 (2), Boljunc 33 (7), Ricianje 32 (4), Domjo 35 (6), Pesek 9 (3), Stramar-Zavlj 6 (1), Sv. Barbara 8 (1).

Število dijakov v srednjih šolah je naslednje: Sv. Jakob 80, Rojan 25, Sv. Ivan 97, Katinara 29, Opčine 147, Prosek 84, Nabrežina 80, Sv. Križ 21, Dolina 95. Na znanstvenem liceju je vpisanih 92, na klasični gimnaziji 39, na klasičnem liceju 27, na trgovski akademiji 149, na učiteljski 45.

Kaže, da bo letos predvsem na višjih srednjih šolah manj razredov kot lani. Na trgovski akademiji baje ne bo vzporednic in bo tako število dijakov po posameznih razredih zelo visoko (nad 30). To bo nedvomno oteževalo delo profesorjem in tudi za dijake ni tak položaj najboljši.

Marijino slavlje v Podgori

Tudi letošnja procesija s kipom fatimske Matere božje, ki drugače stoluje v kapeli na pobočju Kalvarije nad vasjo, je preteklo nedeljo, ki je bila rožnovenska, pritegnila lepo število Marijinih častilcev. Seveda, lahko bi jih bilo dosti več — pogrešali smo jih iz okoliških vasi — to da ker je Bog vesel le veselega darovalca, je bil zato gotovo zadovoljen s tistimi, ki so prišli po svoji odločitvi, iz svojega prepričanja in brez kakšnega siljenja.

Odsotnost obolenega podgorskega župnika G. Bernarda Spacapana je vzpodbudila njegove stanovske sobrate, da so se res z vzpodbudno bratsko vzajemnostjo zavzeli za realizacijo procesije in vseh slovesnosti, ki so z njo v zvezi. Priprave na tridnevno v cerkvi so bile v rokah prof. Marijana Komjanca. Samo procesijo je

vodil msgr. Anton Orehar, glavni dušni pastir slovenskih izseljencev iz Argentine, sv. mašo po končani procesiji je opravil g. Jože Jurak, ki je imel tudi svečanosti primeren govor o pomenu sv. rožnove venca za naš čas in za ohranitev vere med našim ljudstvom. Pri procesiji so sodelovali z molitvijo in petjem lavretanskih litanij g. dekan Jože Zorž iz Standreža in gg. Eržen ter dr. Kazimir Humar iz Gorice ter g. župnik Oskar Simčič iz Števerjana. Podgorski cerkveni zbor je dal kot vedno vsej slovesnosti ubran okvir, nebeški Oče pa je poskrbel za zares sončno jesensko popoldne. Tako je vse izvenelo v čast božjo in pripomoglo do novega povečanja Marijinega imena med našimi verniki. Naj bi bilo tudi prihodnja leta tako!

SLOVENSKO GLEDALIŠČE IZ TRSTA
bo v četrtek, 12. oktobra ob 20.30
gostovalo v Katoliškem domu v Gorici
s komedijo

MOJE DETE

ki jo je napisal francoski dramatik Hennequin. To je vesela igra, ob kateri je mnogo zabave in dobre volje.

VABLJENI!

ravnateljstva so pa številke naslednje: Doberdob 58, Jamlje 17, Palkišče 28, Sovodnje 42, Rupa 23, Vrh 19, Gabrije 3.

G. Vinko Zaletel bo gostoval na Goriškem

Sporočamo, da bo priljubljeni predavatelj g. Vinko Zaletel gostoval na Goriškem v nedeljo 15. in v ponedeljek 16. t. m. V nedeljo, 15. oktobra ob 16. uri bo imel predavanje v Katoliškem domu v Gorici, zvečer pa še v Standrežu; v ponedeljek, 16. t. m. zvečer pa bo gost v Števerjanu. Več bomo povedali v prihodnji številki.

RADIO
TRSTA

Sporod od 8. do 14. oktobra 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15. Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Beli očnjak«. Dramatizirana zgodba po Jacku Londonu. Drugo nadaljevanje. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 14.45 Popevke za nedeljski popoldan. — 15.30 »Gospod Janus«, radijska drama. — 17.30 Prijatelji zborovskega petja. — 18.00 Koncert v miniaturi. — 18.30 Iz pesniških gajev: »Miroslav Košuta«. — 20.30 Iz slovenske folklore: »Kovači so lušni ledje«.

Ponedeljek: 12.00 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Priljubljene melodije. — 18.30 Iz Mendelssohnovega in De Fallovega opusa. — 19.30 Moj prosti čas. — 20.50 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 21.15 Tamburaški ansambli. — 22.00 Pol ure popevk. — 22.55 Glasba za lahko noč.

Torek: 12.00 Iz slovenske folklore: »Kovači so lušni ledje«. — 13.30 Glasba po željah. — 17.20 Slovenščina za Slovence. — 17.40 Radijska univerza: Osnove psihologije: (2) »Zgodovina psihologije«. — 17.50 Poje moški vokalni kvintet »Zarja«. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 19.30 Znanje melodije. — 20.35 P. I. Čajkovski: »Evgenij Onjegin«, lirski prizori v treh dejanjih. V odmoru (približno ob 21.50) Pogled za kulise.

Sreda: 12.00 Igra harfistka Betty Glammann. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica. — 18.00 Moteti in madrigali J. Gallusa. — 18.30 W. A. Mozart: Kvintet KV 581. — 19.10 Zdravniška posvetovalnica. — 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.15) »Spomin na Vladimira Bartola ob tridesetletnici smrti«. — 22.45 Sentimentalne pesmi.

Četrtek: 12.10 Znanost in tehnika. — 13.30 Glasba po željah. — 17.20 Pregled zgodovine italijanskega slovstva: »Druga polovica 13. stoletja«. — 18.00 Furlanske pesmi in izvedbi zbora »A. Illersberg«. — 18.30 Matija Bravničar: Slovenska plesna burleska, in Blaž Arnič: Pesem planin. — 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 19.35 Nastopi zabavnih ansamblov na Radiu Trst. — 20.35 »Saj ni zares!« Veseloigra v treh dejanjih, ki jo je napisal L. Pirandello. — 22.30 Laura Battilana igra skladbe za klavičembalo. — 22.50 Romantične melodije.

Petek: 12.10 Gospodinja nakupuje. — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. — 17.30 Plešite z nami. — 18.30 Slovenski oktet iz Ljubljane pod vodstvom Valensa Voduska. — 19.10 Novele 20. stoletja: G. Verga: »Kmečka čast«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 20.50 Koncert operne glasbe. — 21.50 Glasba za dobro voljo. — 22.45 Nežno in tiho.

Sobota: 12.00 Dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Oddaja za avtomobiliste. — 16.20 Operetne melodije. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 17.50 Zbor »Emil Adamič«, ki ga vodi Marko Munih. — 18.30 Veliki mojstri jazz: Louis Armstrong. — 19.10 Družinski obzornik. — 19.25 Kvintet Boruta Lesjaka. — 20.35 Teden v Italiji. — 21.00 A. Marodič: Dogodivščine in spomini tajne vojne: (11) »Zlate ribe«. — 21.20 Vabilo na ples. — 22.20 Za prijeten konec tedna.

Center za proučevanje Podonavja

Na pobudo Tržaškega centra za dokumentacijo bodo ustanovili poseben študijski center, ki se bo na znanstveni ravni bavil s proučevanjem gospodarskih, socialnih in jezikovnih značilnosti jugovzhodne Evrope. Pripravljalni odbor sestavljajo profesor politične ekonomije Bazo, profesor sociologije De Marchi, asistent na inštitutu za blagovinstvo dr. Lokar, ing. Vremec ter asistent na inštitutu za delovno pravo dr. Zanetti.

Kmečka banka

GORICA - ul. Morelli 14 - tel. 2206

vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, vezane in proste hranilne vloge, posojila, vnovčenje in diskontiranje trgovskih menic, posli z inozemstvom, nakup tuje valute, plačevanje davkov in tako dalje)

ZA KMETOVALCE

Tulipan

Prvotna domovina tulipanov je Mala Azija. Največji razvoj pa je doživel na Nizozemskem, odkoder se danes širi po vsem svetu. Stejemo ga med najlepše spomladanske cvetice. Zato se ni uveljavil samo v vrtovih, pač pa tudi na trgu.

Pridelovanje ni težko. Najboljša zemlja je peščeno-ilovnata, katero je treba en mesec pred saditvijo globoko preorati in gnojiti z zrelim kompostom ali gnojem. Nikdar ne smemo uporabljati svežega gnoja, ker povzroči gnitje čebulic. Tulipan zahteva sončno in zračno lego. Zelo priporočljivo je razkuženje zemlje s kemičnimi sredstvi, ki uničijo vso golazen in glivice v zemlji.

Čebulice sadimo v oktobru in novembru 9 do 10 cm globoko in 12 cm narazen za zgodnje oziroma 15 do 20 cm za visoke vrste kot so Darwin, Mendel, papige itd. Če je zemlja dobro uravnila, sadimo tako, da z roko potisnemo čebulke v zemljo. Če pa moramo delati jamicke s kolikom, mora biti toliko široka, da se čebulica dobro udele na dno in ne obvisi sredi luknje. Rahlo okopavanje je potrebno le kadar se napravi skorja ali se razvije plevel.

Cvetje nabiramo, ko se posamezni cveti še niso odprli. Če hočemo sami pridelati čebulice za prihodnje leto, moramo ob nabiranju cvetja pustiti nekaj zelenih listov in pognojiti z 2-10-20 in sicer pol kg na 10 kv m ter nadaljevati z zalivanjem. Sele ko začno listi rumeneti, ustavljamo zalivanje in pustimo, da se listi dobro zasušijo. Takrat izkopljemo čebulice, jih sušimo 2 do 3 dni v senci in na zraku, nato jih očistimo, ločimo debele od drobnih in jih shranimo v hladnem prostoru. Ob tej priliki jih rahlo posujemo z razkužilnim prahom. Še prej pa sežgemo vse bolne. Debele čebule bomo spet sadili v jeseni; drobne pa sadimo nekoliko gosteje, jih negujemo eno ali dve leti, da se odebelijo in postanejo sposobne za lepo cvetje.

Pridelek cvetja lahko pospešimo, če sadimo tulipane v hladno gredo, ki jo pokrijemo s steklom brž ko začne zmrazovati. Kdor pa ima ogrevan rastlinjak, lahko tulipane sili in tako pridelava cvetje še prej.

Tulipani imajo tudi svoje sovražnike. Čebulo lahko napade gniloba, liste pa siva plesen, rja, uši. Zato je priporočljivo razkužiti zemljo in čebulice še pred saditvijo. Kasneje škropimo z nebakrenimi pripravki proti rji in gnilobi, z DDT škropili pa proti ušem.

Inž. Janko Košir

DAROVI:

Za Slomškov dom: Novoporočenca Edvin Sancin in Marija Križmančič ter svatje 20.000, Franc Vončina 2.000, novoporočenca Milič Vinko in Eda Kralj 5.000, Franca Milkovič 4.000, gđč. Stalizzi 3.000, ob blagoslovu nove hiše druž. Križmančič 3.000, ob krstu Kristine Milani 3.000, ob blagoslovu nove hiše in poroki Alda Križmančič - Ester Ferluga 8.200, ob poroki Tončka Kalc in Aleksandre Križmančič 20.900, ob prvi obletnici smrti učitelja Rafaela Kosovel soproga v blag spomin 5.000 lir.

Za misijone: Gospa Viktorija Bizjak-Popek 3.000 belgijskih frankov.

Vsem darovalcem iskren Bog plačaj!

Družina zdravnika-kirurga z 2 deklicama, ki živi v Združenih državah Sev. Amerike v najmodernejši vili v Connecticutu, urovožnje od New Yorka, išče polnoletno hišno pomočnico za dobo dveh let. Začetek službe takoj. Pot plačana, prav tako stanovanje in hrana ter 130.000 lir mesečne plače. Zahteva se moralna neoporečnost in zdravje.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 70, osmrtnice L. 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo